

משרד החינוך

התפיסה המערכתית לחינוך ערכי

לקידום זהות יהודית, ציונית, ישראלית והומניסטית

ספטמבר, ינואר, 2017

שותפים: מינהל פדגוגי - אגפי הגיל יסודי, על יסודי, שפ"י, חינוך מיוחד, מזכירות פדגוגית, מינהל חברה ונוער, מינהל החינוך הדתי, מינהל עובדי הוראה, המגזר הערבי, מחוזות, נציגי מנהלי בתי ספר

הטמעת התפיסה בבית הספר

6

רשויות מקומיות בשיח ערכי מתכלל בכל שלבי החינוך

12

בתי ספר שותפים
בפיילוט לשילוב שיח מוגן בנושאים ערכיים קונפליקטואליים

135

בתי ספר הציגו תכנית עבודה המשלב בין הציר הפדגוגי לחברתי ולייעוצי ומשלבים יישום בפרויקטים אינטרדיספלינאריים

250

בתי ספר ערכו בירור ערכי בחדר המורים

280

בתי ספר שותפים בהטמעת התפיסה

הטמעת התפיסה בבית הספר

חשיפה לכל המנהלים והסגנים של מרכזי הפסג"ה

מרכזי פסג"ה מובילים השתלמות אזורית ומשלבים שיח ערכי בכלל ההשתלמויות במרכז

18 מכללות שותפות לפורום בין מכללתי לקידום שיח ערכי בתהליך הכשרת מורים

7 השתלמויות מחוזיות להכשרת מובילים להטמעת התפיסה

40 השתלמויות מוסדיות לשילוב שיח ערכי בתחומי הדעת ובהווי החיים בבית הספר

16 תחומי דעת –

מיפוי ערכים, פיתוח מערכי שיעור והטמעתם בהשתלמויות מפמ"ר

9 תחומי דעת – בניית

חלופות הערכה מקדמות חשיבה ערכית

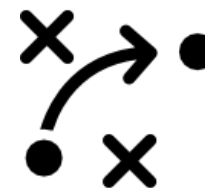

שילוב שאלות מקדמות חשיבה ערכית בכל תחומי הדעת – מדריכי החינוך הערכי מובילים את המהלך

התהליך הבית ספרי ליישום התפיסה המערכתית לחינוך ערכי

הידוק הקשר בין הציר הלימודי לבין הציר הערכי
עידוד למידה משמעותית
טיפול עניין וסקרנות
מגע בעולמו של הלומד
הפנמה והתייחסות מעמיקה יותר לתכנים הנלמדים

מהות התפיסה

1. כל מורה הוא איש חינוך.

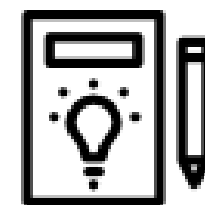
2. האחריות לחינוך הערכי מוטלת על כל בעלי התפקידים במערכת החינוך.

3. שיח ערכי תורם לגיבוש זהותם של באי בית הספר.

4. החינוך הערכי הוא חלק אינטגרלי מהתפיסה של בית הספר ומהעשייה היומיומית בו, ואינו עומד בפני עצמו.

5. העיסוק בערכים הוא מאתגר, מעניין, משמעותי ורלוונטי.

6. בתי הספר אוטונומיים בבחירת הדגשים הערכיים בהתאם לערכי היסוד הרלוונטיים עבורם.

הנחות יסוד

ערכי המורשת והתרבות היהודית והציונית - זהות יהודית-ישראלית.
מחויבות למדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית.
כבוד האדם, אהבת האדם וזכויות האדם.
צדק חברתי, סולידריות ומעורבות חברתית ואזרחית.
אהבת הדעת, החקר והסקרנות ופיתוח מלוא יכולתו של התלמיד.

ערכי יסוד

מטרת-על

פיתוח זהות לאור ערכי המורשת היהודית, הציונית, הישראלית
וההומניסטית.

מטרות אופרטיביות

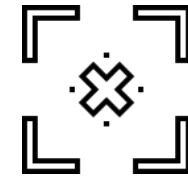
- א. לקדם את התפיסה שלפיה כל מורה הוא איש חינוך.
- ב. לטפח תרבות ארגונית המקדמת חינוך ערכי בבתי הספר.
- ג. לבנות תכנית מערכתית לחינוך ערכי שתשלב שיח ערכי בהוראת תחומי הדעת, בשעת חינוך ובאורח החיים הבית ספרי.
- ד. ליצור רצף חינוכי-ערכי בין בית הספר והקהילה ויחסי גומלין ביניהם, ולקדם מעורבות חברתית והתנסות פעילה במסגרת בית הספר והקהילה.

מטרות

העמקה:

שפה משותפת לכל חדר המורים בכל תחומי הדעת, עיסוק בערכי זהות, ערכים קונפליקטואליים ומורכבים, השתלמויות מוסדיות, תכניות עבודה משלבות ציר פדגוגי-ייעוצי-חברתי, שילוב כלים לשיח מוגן.

יעד מרכזי בתשע"ז

התהליך החינוכי

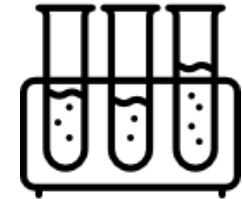
מדדי על:

יישום ערך כבוד האדם בשיח בין באי בית הספר, קיום יחסי גומלין עם ההורים וקשר עם הקהילה

מדדי משנה:

איכות הקשרים בין תלמידים לצוות
איכות הקשרים בין תלמידים
לבין עצמם

התייחסות מכבדת ומספקת לצרכים לימודיים וחברתיים לכל התלמידים
על מגוון השונות שביניהם
התייחסות מגדרית מכבדת
מעורבות הורים בקביעת חזון בי"הס, בהחלטות וביישומן
קשרים ושותפויות עם גורמים בקהילה הרחבה

מדדי הערכה

מדדי על:

תרבות ארגונית המקדמת כינוך ערכי,
כינוך ערכי בלמידה בתחומי הדעת, כינוך החברתי-קהילתי ובחיי בית
הספר

מדדי משנה:

תפישה המשלבת כינוך ערכי בכל תחומי בית-הספר, פיתוח מקצועי
למורים ליישום כינוך ערכי בעבודתם
כינוך לערכי יסוד של מדינת ישראל בתחומי הדעת
תכנית רב שנתית, ללמידה ולהתנסות בתחום החברתי ערכי
גיוון מתודי - למידה התנסותית
טקסים ואירועים, ימי חג ומועד
מעורבות והתנדבות בביה"ס ובקהילה

מדדי ביצוע

תכנית עבודה ותכנית למידה בית ספריות אינטגרטיביות.

פיתוח מקצועי והעצמה לצוותים החינוכיים.

שילוב משימות לימודיות הדורשות חשיבה והנמקה על בסיס

ערכי בלמידה ובדרכי הערכה

קיום שיח ערכי בשעורים.

הרחבה מתמדת של מעורבות חברתית, קהילתית ואזרחית של

תלמידים.

ביטוי התנהגותי של התלמיד והמורה לתפיסה הערכית תוך

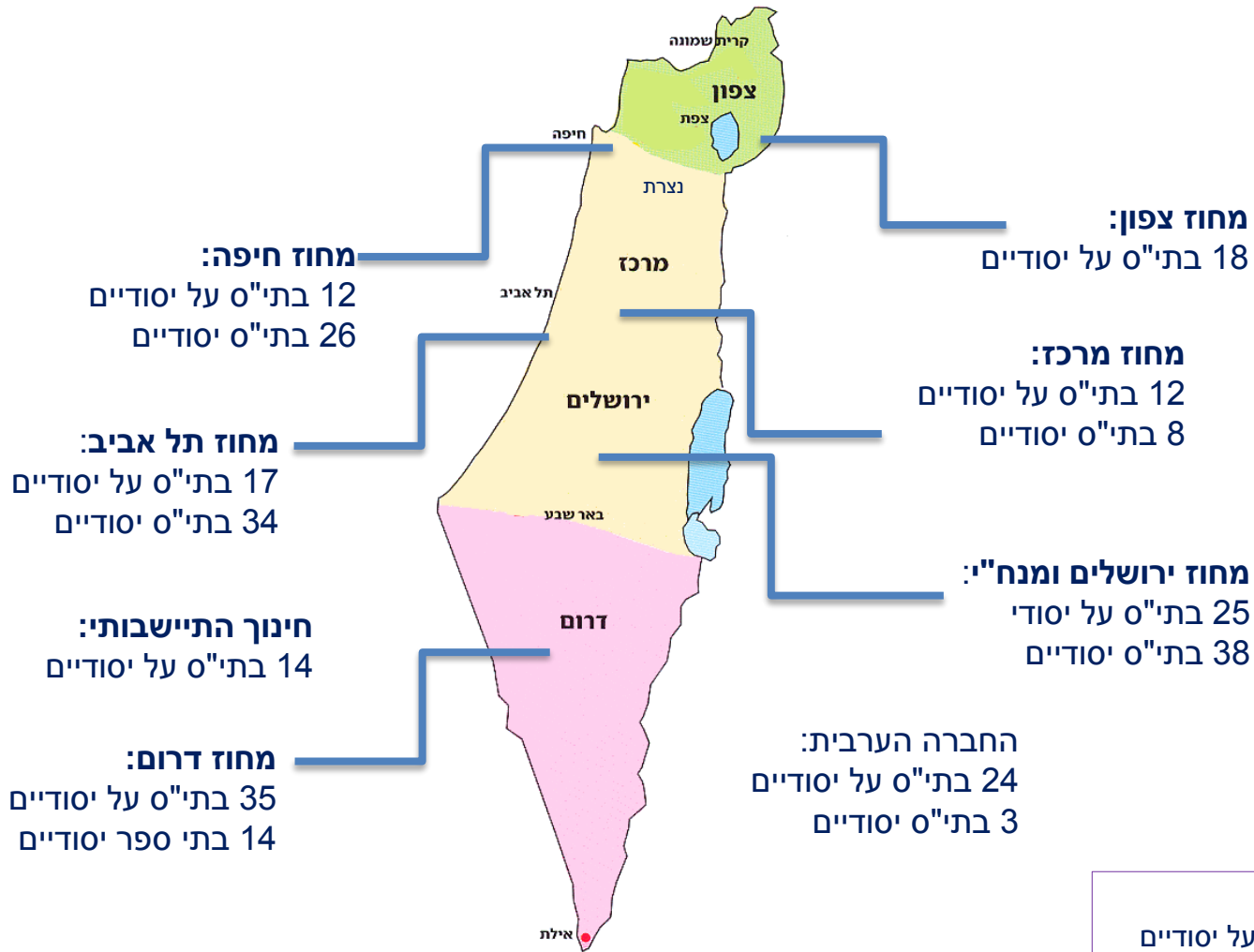
נקיטת עמדה ופעולה

הערכת הממד הערכי בעשייה הבית ספרית.

מה מצופה ביישום בבית הספר?

פריסת בתי הספר בחינוך הערכי, תשע"ז

123 בתי"ס יסודיים

ציטוטים מהשטח...

מורה בתיכון

"רוב הדברים נעשו בבית הספר גם לפני התכנית אך בעקבות הכניסה של התכנית, הם קיבלו "שם" ומקום מוגדר בלמידה ובעשייה... שילוב ערכי נכנס עכשיו יותר ויותר בכל היבט של עשייה... ויש את המסר שבית הספר הוא לא רק לציונים אלא שאנחנו רוצים לחנך, לחברה שווינוית ומכבדת... בית ספר לחיים."

מנהלת בית ספר יסודי, מחוז דרום

"...עברנו תהליך מאוד משמעותי עם צוות המורים של הבנה של משמעות הערכים אחרי שנבחרו הערכים המרכזיים עם הצוות. נעשה בירור של הערכים האלה ושל הפעילויות בבית הספר. אח"כ זה עבר לתלמידים ולהורים."

מנהל תיכון, מחוז צפון

"...שילבנו את התוכנית למערכת קיימת. ... התכנית עוזרת לעשות סדר בקיים, לגיטימציה לעשייה. ההכשרות תורמות במידה רבה... רואים מורים עם התלהבות בעיניים, שרוצים ומאמינים שאפשר לשנות, אז זה תורם מאוד."